

Onderwerp   Ontwikkeling Maatschappelijke Opvang
Steller   J.A.A. van der Meijs

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon   (050) 367 49 19   Bijlage(n)   -

Ons kenmerk

Datum   18-11-2020   Uw brief van

Uw kenmerk   -

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij doen wij u een informatieve brief toekomen over de huidige ontwikkelingen van de Maatschappelijke Opvang en een opzet voor nadere oriëntatie en visievorming ten behoeve van een toekomstbestendige Opvangvoorziening voor de Groninger gemeenten (provinciebreed).

In deze brief komen vier onderwerpen aan de orde. In eerste instantie gaan we in op de stand van zaken van de Nachtopvang in relatie tot de coronamaatregelen. Daarna volgt een stand van zaken van het actieprogramma Dak- en Thuisloze jongeren. Als derde onderwerp gaan we in op een aantal vernieuwende projecten Opvang waarvoor we een bijdrage hebben ontvangen van het rijk. Als laatste onderwerp doen we een procesvoorstel om met alle Groninger gemeenten en betrokken partners een visie te ontwikkelen voor een toekomstbestendige Opvangvoorziening in (heel) Groningen.

Nachtopvang in coronatijd

De nachtopvang is gevestigd aan de Schoolstraat en heeft, naast gezamenlijke ruimten, slaapvertrekken waar meerdere personen verblijven. In totaal kunnen hier 31 mensen terecht.

Op basis van de uitbraak van het coronavirus heeft het kabinet in maart verschillende maatregelen afgekondigd om de verdere verspreiding van het coronavirus te voorkomen. De hoofdregel daarbij is de 1,5 meter maatregel. Het kabinet heeft voor de opvang van dak- en thuislozen op 27 maart ook specifieke richtlijnen uitgevaardigd. Daarbij is aangegeven dat de meerkosten van alternatieve ondersteuning voor deze groep worden vergoed.

De nachtopvang kon in maart niet voldoen aan de geldende richtlijnen. Daarom is gezocht naar alternatieve huisvesting, een plek waar de bewoners 24 u per dag konden verblijven zonder de straat op te hoeven. Een locatie met voor een ieder een eigen (slaap)ruimte. Hotel Schimmelpenninck Huys bleek bereid dit alternatief te bieden voor de Dak- en thuislozen. Er waren 50 kamers beschikbaar met een verblijf o.b.v. volpension. De nachtopvang heeft van 9 april tot 21 juni gebruik gemaakt van deze locatie. Het contact en de gang van zaken met het hotel was zeer plezierig en constructief.

Vanuit deze positieve constatering is het idee ontstaan, aansluitend op 21 juni, meer hotels te betrekken bij de opvang van daklozen t.b.v. de nachtopvang. De ervaring is, kijkend naar de gebruikers van de nachtopvang, dat 2/3 van deze groep in redelijke mate zelfstandig kan functioneren. Voor 1/3 van deze groep geldt dat zij dusdanig onzelfstandig zijn als gevolg van verslaving en psychisch functioneren dat deze meer ondersteuning en toezicht nodig heeft. Op grond van vorenstaande is dan ook een scheiding aangebracht in de huisvesting van de gebruikers van de nachtopvang. De relatief zelfstandige groep is ondergebracht in vier hotels en de minder zelfstandige (en meer zorgbehoevende) groep in de huidige Nachtopvang aan de Schoolstraat.

Per 1 september zijn de hotels vervangen voor leegstaande woningen van buitenlandse studenten via Stichting Studentenhuisvesting (SSH). Er wordt een complex gehuurd met 26 woningen in de Oranjewijk. De overeenkomst is geldig tot 1 februari 2021. Op dit moment zijn ten behoeve van de uitvoering van de winterregeling en de opvang van niet rechthebbenden ook extra kamers beschikbaar in het Simplon Hotel.

De huidige noodzakelijke aanpassingen van de nachtopvang maakt de vraag relevant hoe de toekomst van de opvang eruit moet zien. Hierover later meer.

Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren

De Groninger gemeenten werken vanuit het actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren aan een beweging naar nul dak- en thuisloze jongeren. Concreet hebben we de ambitie dat er na 2021 geen jongeren in de leeftijd van 16-27 jaar meer op straat leven of langer dan drie maanden in de maatschappelijke opvang. Een overzicht van de regionale activiteiten in dit kader is te vinden op <https://groningengeeftthuis.nl/ontwikkellijn-2>.

In deze brief lichten we enkele onderdelen toe die relevant zijn voor de Stad.

Flexibiliteit complexe zorg en de overgang naar 18 jaar.

Doel van dit project is het beter matchen van vraag en aanbod in zorg, begeleiding en/of ondersteuning op alle leefgebieden voor jongeren bij de overgang naar 18-/18+. Er zijn pilots gestart in vijf gemeenten. De pilot in de Gemeente Groningen richt zich op jongeren met zeer complexe problematiek die vanuit (vaak intramurale) jeugdzorg continuïteitsproblemen ervaren bij het bereiken van de 18-jarige leeftijd en als gevolg hiervan niet langer onder de Jeugdwet, maar onder de Wet Langdurige Zorg komen te vallen. Deze

overgang leidt voor veel jongeren en hun ouders tot grote onzekerheid en stress.

Op basis van casuïstiek maken we afspraken de hulp voort te zetten als de jongere 18 wordt en regelen aan de achterkant de formaliteiten die daarvoor nodig zijn, zoals bijvoorbeeld de indicatie en financiering. We verwachten daarbij een verbetering in kwaliteit van zorg en minder inzet van uren bij betrokken partijen, waarop gedurende de looptijd van de pilot wordt gemonitord. Alle pilots tezamen leveren informatie op voor een advies voor de inkoop Jeugd en Beschermd Wonen.

Samensterk

Samenwerking tussen verschillende dienstverlenende instanties van de gemeente Groningen, RMC en een aantal zorgaanbieders voor het realiseren van snelle en gewenste oplossingen voor dak- en thuisloze jongeren. Momenteel richt het project zich specifiek op de verbetering van communicatie over dienstverlening aan de doelgroep. We onderzoeken momenteel met een aantal partners en jongeren de realisatie en implementatie van een lokale toepassing van de KwikstartApp voor jongeren.

Flexibele opvang door het informele netwerk.

Het doel is de inzet van opvang door het informele netwerk voor jongeren te verbeteren. We weten dat jongeren die door problemen thuis bij familie of vrienden zijn gaan wonen veelal vastlopen. Met name omdat de inschrijving niet formeel is, een uitkering niet kan worden uitgekeerd en er financiële problemen ontstaan. Vanuit de sociale teams zoeken we jongeren die in deze situatie verkeren, veelal bankslapers genoemd. We gaan met hen en hun netwerk leren wat nodig is om deze situaties toekomstbestendig te maken, zodat zij in een voor hen vertrouwde omgeving kunnen doorgroeien naar zelfstandigheid.

Omvorming Kamers met kansen en Bibabon¹ tot laagdrempelig Wmo aanbod.

In 2020 hebben we Kamers met Kansen ondergebracht bij de Wmo. Daarmee loopt de toeleiding van jongeren nu via de gemeentelijke School-als-wijk-medewerkers in het MBO. Zij leggen de verbinding met de sociale teams in de (regio) gemeenten om te zoeken naar maatwerkoplossingen. Dat kan ondersteuning zijn thuis of toeleiding naar een 'fasehuis'² of zelfstandig wonen met ambulante begeleiding. Als dat niet lukt of de situatie te complex

---

¹ Brief aan de raad juli 2019 'Ondersteuning en opvang kwetsbare jongeren 16-27 jaar' waarin het voornemen is aangekondigd Kamers met Kansen en Bibabon af te bouwen en lichtere (Wmo) alternatieven aan te bieden.

² Met een Fasehuis doelen we hier op woonvormen met diverse benamingen waarin enkele jongeren samen in een huis wonen met gedeelde voorzieningen, een huis-oudste en maatwerkondersteuning in ambulante vorm.

is wordt ruimte gezocht in de tijdelijk georganiseerde *Acute Opvang*³ of in de *Maatschappelijke Opvang*.

Daarnaast zijn we met de GON partners in de vier gebieden in gesprek om te komen tot een algemene voorziening waar jongeren zonder indicatie gebruik van kunnen maken. Vanaf 2021 stopt Bibabon en wordt deze doelgroep aangehaakt op deze ontwikkeling. Het Kopland begeleidt de uitstroom van de huidige zes jongeren. Het verwachting is dat het merendeel voor het einde van het jaar zal uitstromen. Slechts een klein aantal loopt door in 2021. Aansluitend zijn we in overleg met woningcorporaties om voor acute situaties zo mogelijk via woonurgentie doorstroom naar een woning te realiseren. Daarmee willen we voorkomen dat jongeren met minder zware problematiek en een redelijke mate van zelfstandigheid in de opvang komen.

Vernieuwende projecten Opvang (Impulsaanvraag)

Op 3 juni zijn raadvragen beantwoord op de door mevrouw L. Schoutens en de heer N. Nieuwenhuijsen (beide GroenLinks) en mevrouw T. Moorlag (ChristenUnie) gestelde vragen ex art. 38 RvO over economisch daklozen. Daarin zijn ook de incidentele gelden (200 miljoen euro) benoemd die Staatssecretaris Blokhuis beschikbaar heeft gesteld om dak- en thuisloosheid te bestrijden. In afstemming en contacten met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben we u benoemd aan de slag gegaan met een activiteitenplan Opvang waarin ook de in onze brief benoemde projecten 'Onder de Pannen' als 'Kamers met Aandacht' worden meegenomen.

Op 31 augustus hebben we een aanvraag ingediend bij VWS om financiële ondersteuning op de extra inspanningen benoemd in ons (regionale) activiteitenplan voor het tegengaan en verminderen van de Dak- en thuisloosheid in Groningen. Deze aanvraag is besproken met een groot deel van de Zorgaanbieders Opvang en vertegenwoordigers van alle gemeenten in de provincie Groningen. Met elkaar is afgesproken zoveel mogelijk aan te sluiten op elkaars ideeën en acties in de aanpak van Dak- en Thuisloosheid. Cliëntvertegenwoordiging is aangehaakt, waarmee we in de uitvoering van dit plan en het ontwikkelen van een toekomstvisie Opvang, samen optrekken.

Inmiddels hebben we bericht ontvangen van VWS dat onze volledige aanvraag voor 1,7 miljoen euro is gehonoreerd. Formele toekenning vindt plaats bij de decembercirculaire. We zijn inmiddels gestart met de uitvoering. De beperkte uitvoeringskosten kunnen binnen de geldende spelregels 2020 worden gedekt.

We hebben een mix van praktische en interessante projecten waarvan wij de overtuiging hebben dat ze op verschillende manieren bijdragen aan enerzijds

---

³ De Acute Opvang is een samenwerking tussen Elker, Werkpro en Het Kopland met als doel: 'Jongeren krijgen een passend hulpverleningsaanbod, werken gericht aan hun toekomst, gaan het liefst terug naar een thuissituatie, naar school of aan het werk'.

het voorkomen van opvang en anderzijds alternatieve woonvormen kunnen bieden.

Onderstaand geven we een korte toelichting op de verschillende projecten.

1. Wooncomplex met Logeerplekken: Jongeren, die door een problematische thuissituatie elders onderdak nodig hebben, wordt een tijdelijk (t)huis geboden. Hiervoor komen 10 studio's in de stad beschikbaar. Opzet is jongeren zo gewoon mogelijk in de eigen lokale situatie te helpen (licht en simpel). Wijkbewoners worden betrokken om in het wooncomplex deze logeerplekken mede vorm te geven c.q. te beheren (voor en door wijkbewoners). Doelstelling is in 2021 aan 10 jongeren een logeerplek bieden.

2. Feedbackteam: We hebben in 2018 met heel veel partijen een convenant afgesloten om de samenwerking te verbeteren ten behoeve van de huisvesting van (ex)cliënten BW&O. We hebben de afgelopen twee jaar zeker vooruitgang geboekt in de samenwerking. We komen echter nog te vaak hobbels tegen in diverse situaties en bij verschillende partijen. We willen dan ook een kwaliteitsslag maken in de ketensamenwerking met de inzet van een feedbackteam. We willen dat dit team ook een mate van doorzettingsmacht krijgt waarbij middels de inzet van een frictiebudget blokkades worden geslecht en onnodige tijdverspilling wordt voorkomen bij afhandeling van aanvragen om uitkering, toewijzing van woningen en andere zaken.

3. Onder de Pannen: We willen een pool van inwoners realiseren die een kamer ter beschikking stellen. Mensen in acute nood kunnen hier gebruik van maken, waardoor wordt voorkomen dat zij in de opvang terecht komen. Een dergelijk project draait momenteel in Amsterdam.

4. Kamers met aandacht: We willen een pool van inwoners realiseren die een kamer ter beschikking stellen voor jongeren. Zo mogelijk met een mate van informele ondersteuning. Het betreft een tussenvoorziening voor jongeren die bijvoorbeeld uit een Jeugdzorginstelling komen. Door vervolgens in te zetten op het versterken van het netwerk maken we jongeren minder afhankelijk van het formele zorgsysteem. Een dergelijk traject draait momenteel in Utrecht.

5. Bijzondere woonvorm: Planontwikkeling van een nieuwe bijzondere woonvorm. Het betreft een manier van wonen waar een specifieke groep mensen baat bij heeft.

6. Housing First: Housing First is een beproefde landelijk methode om een specifieke groep dakloze mensen te helpen op de weg terug naar herstel. We vragen Groninger corporaties een woning te leveren voor het Housing First project. Inzet is in 2021 10 Housing First plekken te realiseren. Dit project haakt aan op het huidige convenant 'huisvesting (ex)cliënten BW&O'.

De uitvoering van de projecten ‘Onder de Pannen’ en ‘Kamers met aandacht’ is inmiddels gestart. Daarnaast is er een (interne) Kwartiermaker “Een (t)huis, een toekomst” aangesteld voor de organisatie en uitvoering van alle genoemde projecten.

Toekomst Opvang

De rol van de centrumgemeente verandert, kijkend ook naar huidige decentralisatie van taken rond Beschermd wonen naar elke individuele gemeente. Elke gemeente wordt nu ook steeds meer bevraagd op onder andere haar rol in de ondersteuning van mensen met verward gedrag. In de ondersteunende rol aan de kwetsbare inwoner ligt ook een belangrijke gemeentelijke taak om te voorkomen dat uiteindelijk een beroep moet worden gedaan op een (zware) opvangvoorziening. Kortom, we willen toe naar een toekomstbestendige opvangvoorziening voor alle Groninger gemeenten. We verlaten het huidige vertrekpunt dat ‘niemand noodgedwongen op straat slaapt’. Ons uitgangspunt zou moeten luiden: mensen in nood een ‘passend (t)huis’ te bieden.

In eerste instantie willen we met gemeenten, zorgaanbieders, corporaties en cliënten verkennen hoe een toekomstbestendige opvangvoorziening in (heel) Groningen er uit zou kunnen zien. We willen geen abstract visieproces, maar een pragmatische aanscherping en verbetering waar nodig. We willen hierin werken met twee sporen. Spoor 1 gaat over het voorkomen van opvang. Spoor 2 gaat over de beschikbaarheid van opvang in nood, wat aansluit op de behoefte. In het 2e kwartaal 2021 zullen wij u informeren over de uitkomsten van die verkenning en met u in gesprek gaan over de versterking en vernieuwing van de opvang in onze regio.

Om ons ook vanuit de praktijk te adviseren gaan we gebruik maken van een team van mensen met eigen ervaring ten aanzien van dak- en thuisloosheid, en met genoeg afstand tot de persoonlijke ervaringen, om deze ervaring en kennis functioneel in te zetten ter bevordering van ons beleid. We willen deze expertkennisgroep in een vrije ruimte laten werken, dat wil zeggen: niet gebonden aan of gestuurd door één organisatie.

We gaan er vanuit dat we u met deze brief voldoende geïnformeerd hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.